

**Program realizacji
wewnątrzszkolnego systemu
doradztwa zawodowego
na rok szkolny 2024/2025
w Toruńskim Liceum Ogólnokształcącym**

Toruńskie Liceum Ogólnokształcące
ul. Marii Skłodowskiej-Curie 67
87-100 Toruń
tel. 570 775 206
REGON 525747617

Wstęp - uzasadnienie potrzeby realizacji programu doradztwa zawodowego w Toruńskim Liceum Ogólnokształcącym

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym powodują potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Szkoła odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów, a jednym z jej kluczowych zadań staje się efektywne przygotowanie młodzieży do funkcjonowania w nowej, zmieniającej się rzeczywistości świata pracy, wzmacnianie w uczniach gotowości do podnoszenia własnych kompetencji społecznych, ustawicznego kształcenia się oraz zdobywania nowych umiejętności przydatnych w efektywnym pełnieniu roli pracownika.

W realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego uczestniczą: dyrektor szkoły, wychowawcy, doradca zawodowy, nauczyciele poszczególnych zajęć edukacyjnych, szkolni specjaliści, szkolna pielęgniarka. Zintegrowane działania doradcze prowadzone w Toruńskim Liceum Ogólnokształcącym przez nauczycieli i specjalistów mogą skutecznie rozwijać poczucie wartości i tożsamość młodych ludzi, co pozwala im trafniej określać swoje umiejętności, kompetencje, zainteresowania oraz pomaga w zaplanowaniu własnej kariery zawodowej. Ułatwia im przygotowanie do wejścia na rynek pracy i kreatywnego, efektywnego funkcjonowania na nim, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

Szkolny program doradztwa zawodowego w Toruńskim Liceum Ogólnokształcącym obejmuje ogół planowych działań podejmowanych w szkole w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu i dalszego kierunku kształcenia. Szkolny program doradztwa jest nieodłącznym elementem procesu wychowawczego i edukacyjnego, ma umożliwić uczniom liceum zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

Działania podejmowane w ramach realizacji programu doradztwa zawodowego mają służyć prawidłowemu rozpoznaniu przez uczniów ich potencjału edukacyjno-zawodowego oraz rozwijaniu tożsamości indywidualnej i grupowej jako ważnego czynnika funkcjonowania społecznego.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA

Program doradztwa zawodowego dla liceum bazuje na wybranych teoriach doradczych. Głównym kryterium doboru koncepcji była możliwość odniesienia procesu świadomego kształtowania własnej kariery do zmian rozwojowych, które warunkują realizację treści na danym etapie edukacyjnym. Zadania, jakie stawiane są preorientacji i orientacji zawodowej oraz doradztwu zawodowemu, powinny być dostosowane do możliwości poszczególnych grup odbiorców. Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia na poziomie liceum, co umożliwi uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

- Wybór zawodu jest procesem złożonym, rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia.
- Na dokonywanie trafnego wyboru edukacyjno-zawodowego wpływa wiedza na temat swoich uzdolnień, zainteresowań, wartości, predyspozycji, a także systematyczne poznawanie świata zawodów, ścieżek edukacyjnych, tendencji rynku pracy.
- Działania prowadzone w obrębie doradztwa zawodowego w liceum są systematyczne i mają charakter działań planowych.
- Działania dotyczą indywidualnej i grupowej pracy z uczniami, rodzicami i radą pedagogiczną.
- Uczeń winien posiadać świadomość, że jest kreatorem własnej kariery dokonuje wyborów.

CEL PROGRAMU

Celem doradztwa zawodowego w liceum jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Działania przyjęte w programie i określone w wewnątrzszkolnym systemie doradztwa zawodowego mają na celu:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wyposażenie uczniów w umiejętności służące podejmowaniu właściwych decyzji życiowych, określeniu własnych predyspozycji i zainteresowań oraz kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy;
- rozbudzanie wśród uczniów potrzeby i zasadności samodzielnego i świadomego planowania własnej wizji kariery zawodowej oraz podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów, a także informacji na temat rynku pracy i systemu szkolnictwa;

- aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru dalszej drogi edukacyjno-zawodowej;
- wsparcie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych prowadzonych na rzecz uczniów;
- pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- zapewnienie ciągłości oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego i określanie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań doradczych realizowanych w szkole w różnych formach;
- utrzymywanie bieżących kontaktów z pracownikami szkoły oraz instytucji zewnętrznych w celu zapewnienia optymalnego rozwoju edukacyjno-zawodowego młodzieży.

ADRESACI DZIAŁAŃ

Działania związane z doradztwem zawodowym w liceum kierowane są do trzech grup adresatów:

- uczniów;
- rodziców;
- nauczycieli.

Działania (obszary działania) kierowane do uczniów prowadzone są w następujących formach:

1. Udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
2. Pomaganie zainteresowanym uczniom w przygotowaniu teczek „portfolio”;
3. Przeprowadzanie testów z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi dla uczniów zainteresowanym pogłębianiem samopoznania;
4. Realizowanie elementów doradztwa zawodowego na poszczególnych zajęciach edukacyjnych (przedmiotowych) z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu, zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego;
5. Włączanie elementów doradztwa zawodowego w prowadzone przez specjalistów grupowe zajęcia aktywizujące dla uczniów (współpraca z wychowawcami oddziałów);
6. Realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach z wychowawcą z uwzględnieniem zagadnień zawartych w harmonogramie działań ujętym w szkolnym programie wychowawczo – profilaktycznym;
7. Realizowanie elementów doradztwa zawodowego w obszarze: Planowanie i kariera zawodowa, przedsiębiorczość oraz rynek pracy na zajęciach edukacyjnych z zakresu Biznes i zarządzanie;

8. Tworzenie zasobów informacyjnych, dydaktycznych i metodycznych z zakresu doradztwa zawodowego. Gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej (o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o ofercie szkół wyższych itp.).

Działania przyjęte w programie realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego stwarzają uczniowi realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na rynku pracy, poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących rynkiem pracy, uzyskania informacji o lokalnym rynku pracy, zaplanowania własnej ścieżki zawodowej.

Działania kierowane do rodziców:

1. Tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły - udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
2. Gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno—zawodowych, w tym opracowanie dla rodziców materiału ze źródłami informacji o ścieżkach kształcenia i zawodach (wykaz linków) i zamieszczenie ich na szkolnej witrynie internetowej;
3. Organizacja dla zainteresowanych rodziców uczniów klas I, II, III, IV liceum spotkania informacyjno-doradczego z doradcami zawodowymi instytucji współpracujących ze szkołą;
4. Prezentacja założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów (przygotowanie krótkiej informacji na zebrania z rodzicami).

Działania kierowane do nauczycieli:

1. Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą w ramach spotkań z wychowawcami;
2. Udostępnianie informacji, scenariuszy, programów multimedialnych z zakresu doradztwa zawodowego do realizacji zajęć z uczniami.

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole zgodnie z harmonogramem działań na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedmiotowych, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w targach edukacyjnych i pracy, w różnorodnych konkursach i wycieczkach tematycznych.

Podjęmowane w pracy doradczej zagadnienia (obszary) tematyczne:

- poznawanie własnych zasobów;
- świat zawodów i rynek pracy;
- rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;

- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- podczas grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania;
- podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. szkolne dni kariery) lub poza nią (np. festiwal zawodów).

Terminy realizacji: na bieżąco w trakcie roku szkolnego, zgodnie z przyjętym rozkładem zajęć (tematów).

Rekomendowane, podstawowe zadania osób realizujących program WSDZ

Dyrektor szkoły:

- nadzoruje działanie systemu doradztwa zawodowego w szkole;

Doradca zawodowy:

- koordynuje działania szkoły podejmowane w obszarze doradztwa zawodowego;
- współpracuje z wychowawcami, nauczycielami i innymi szkolnymi specjalistami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie edukacji zawodowej;
- razem z nauczycielami diagnozuje zapotrzebowanie uczniów i rodziców na informacje z zakresu doradztwa zawodowego;
- gromadzi warsztat pracy oraz udostępnia go osobom zainteresowanym;
- upowszechnia wiedzę na temat planowania kariery zawodowej, możliwości uzyskiwania informacji o sytuacji na rynku pracy krajowym, UE i poza nią;
- gromadzi informacje o zawodach i drogach uzyskania kwalifikacji zawodowych;
- pomaga uczniom w określeniu ich zainteresowań, uzdolnień i innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej;

- kieruje w sprawach trudnych do odpowiednich specjalistów;
- -prowadzi odpowiednią dokumentację udzielanych porad, sporządza sprawozdania z prowadzonej działalności;
- współpracuje z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi WSDZ;
- -systematycznie podnosi własne kwalifikacje.

Pedagog i psycholog szkolny:

- współpracuje z wychowawcami i szkolnym doradcą zawodowym w zakresie diagnozowania potrzeb edukacyjnych uczniów rozwojowych uczniów w obszarze doradztwa zawodowego;
- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- udziela indywidualnych konsultacji dla uczniów i rodziców potrzebujących wsparcia;
- wspomaga i konsultuje uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich rodziców;
- elastycznie włącza w prowadzone przez siebie warsztatowe zajęcia grupowe z uczniami elementy doradztwa zawodowego, współpracując przy tym wychowawcami.

Nauczyciele:

- poszerzają treści programowe przedmiotu o aspekty zawodoznawcze;
- motywują do rozwoju zainteresowań edukacyjnych (przedmiotowych) i zawodowych;
- odkrywają potencjał ucznia i udzielają wsparcia w jego rozwoju;
- wspomagają uczniów w podejmowaniu i realizowaniu decyzji dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej poprzez udzielanie informacji o zawodach, które reprezentują i zawodach im pokrewnych;
- rozwijają i umacniają u uczniów poczucie odpowiedzialności za rozwój edukacyjno-zawodowy;
- propagują aktywną postawę wobec przemian zachodzących na rynku pracy, wdrażają do idei kształcenia ustawicznego;
- wspierają rodziców w roli doradców ucznia poprzez przekazywanie informacji zwrotnych dotyczących możliwości ucznia w zakresie przedmiotów szkolnych, umiejętności, zainteresowań.

Wychowawcy:

- realizują na zajęciach z wychowawcą metodami aktywnymi tematy zawodoznawcze;
- wspierają swoich wychowanków w procesie doradczym, współpracując z rodzicami dziecka, szkolnymi specjalistami oraz innymi nauczycielami;
- w razie rozpoznania potrzeby edukacyjno-zawodoznawczej kierują ucznia do szkolnego doradcy zawodowego;
- śledzą dalsze losy edukacyjno-zawodowe swoich wychowanków.

Pielęgniarka szkolna:

- w razie rozpoznanej potrzeby udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych z punktu widzenia wybranych przez uczniów zawodów.

Oczekiwane/przewidywane efekty/rezultaty realizacji WSDZWśród uczniów:

Uczeń będzie:

- wdrożony do samopoznania;
- umiał ustalić obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- określał wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- prezentował pozytywną postawę względem świata pracy, lepiej rozumiał mechanizmy rynku pracy;
- odpowiedzialny za własny rozwój zawodowy;
- korzystał z umiejętności psychospołecznych przydatnych na rynku pracy, w tym umiejętności autoprezentacji, komunikacji, pracy zespołowej, współdziałania w grupie;
- umiał konfrontować wiedzę o zawodach z wiedzą o sobie i aktualnymi trendami na rynku pracy;
- łatwiej podejmował decyzje o dalszym kształceniu lub aktywizacji zawodowej;
- znał czynniki trafnego wyboru zawodu, analizował możliwości dalszego kształcenia;
- wskazywał możliwe ścieżki kariery zawodowej, formy doskonalenia zawodowego; - zmotywowany do podejmowania decyzji w planowaniu swojej przyszłości zawodowej;
- znał źródła (strony internetowe) informacji edukacyjnej i zawodoznawczej oraz trendy kierujące rynkiem pracy i przyczyny bezrobocia;
- lepiej przygotowany na zmiany oraz wyzwania współczesnego świata;
- znał podstawowe rodzaje dokumentów aplikacyjnych oraz zasady ich opracowywania;
- określał własny system wartości, w tym wartości związane z pracą i etyką zawodową.

Dzięki prowadzonym w szkole zintegrowanym działaniom z zakresu doradztwa zawodowego uczeń:

- dokona właściwej samooceny własnych możliwości psychofizycznych celem podjęcia prawidłowej decyzji zawodowej;
- będzie potrafił opisać różne zawody, ścieżki kształcenia i rynek pracy;
- samodzielnie albo przy wsparciu rodziców i nauczycieli będzie umiał konstruktywnie rozwiązywać problemy edukacyjno-zawodowe.

Reasumując, efektem końcowym realizacji szkolnego programu doradztwa zawodowego jest przygotowanie ucznia do podejmowania trafnych decyzji o wyborze zawodu oraz przygotowanie absolwenta do ukształtowania tożsamości i orientacji zawodowej, umożliwiającej mu aktywne funkcjonowanie na rynku pracy.

Wśród rodziców:

Rodzice:

- będzie zainteresowany problematyką rozwoju zawodowego swojego dziecka;
- będzie efektywniej rozpoznawał zasoby dziecka: jego umiejętności, preferowane wartości, uzdolnienia, zainteresowania, słabe i mocne strony;
- będzie potrafił skuteczniej wspierać dziecko w procesie dokonywania wyborów zawodowych, lepiej odnajdzie się w roli „pierwszego doradcy” własnego dziecka;
- posiada niezbędne i rzetelne informacje o ścieżkach kształcenia i aktualnej mapie świata pracy;
- pozna czynniki trafnego wyboru dalszego kształcenia i wyboru zawodu;
- uzyska wiedzę, gdzie szukać pomocy w sytuacjach trudnych;
- uzyska wsparcie w zakresie wiedzy zawodoznawczej;
- w miarę możliwości zaangażuje się w pracę doradczą szkoły.

Wśród nauczycieli:

Nauczyciele będą:

- wykorzystywać dostępne materiały edukacyjne, informacje, scenariusze, programy multimedialne z zakresu doradztwa zawodowego do realizacji zajęć z uczniami;
- świadomie wspierać działania szkoły mające na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy uczniów;
- wykorzystywać własne kompetencje społeczne, w tym interpersonalne w celu rozwijania kompetencji społecznych uczniów;
- lepiej rozumieć potrzeby uczniów, ich poglądy, oczekiwania wobec szkoły i rynku pracy;
- wspierać uczniów w pracy nad rozwojem zdolności, zainteresowań i predyspozycji;
- udzielać rodzicom informacji zwrotnych dotyczących możliwości ucznia w zakresie przedmiotów szkolnych, umiejętności, zainteresowań (profil przedmiotowy);
- wykorzystywać wiedzę o uczniu, wspierając młodzież w wyborze zawodu i wejściu na rynek pracy.

Weryfikacja efektów pracy z uczniami

W programie zakładamy weryfikację efektów zajęć realizowanych z uczniami poprzez zadawanie uczniom pytań na zakończeniu zajęć, celem których jest wzbudzenie w nich autorefleksji odnośnie przydatności przyswajanych treści i nabytych umiejętności w procesie planowania kariery edukacyjno-zawodowej.

Monitoring i ewaluacja

Monitorowanie procesu realizacji programu w szkole i jego ewaluacja jest niezbędna, aby zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, w tym doradcy zawodowego, były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów, rodziców i nauczycieli. Zakładane techniki ewaluacji programu: analiza SWOT, analiza dokumentacji — realizowanej tematyki zajęć, informacje zwrotne pozyskiwane od uczniów na koniec realizowanych zajęć, analiza wytworów pracy uczniów. Ewaluacja będzie także prowadzona w oparciu o rozmowy z rodzicami i nauczycielami. Na koniec bieżącego roku szkolnego, szkolny doradca zawodowy opracuje sprawozdanie z realizacji Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

